

MUDr. Irena Pipková: Etika vztahu lékař–pacient ve stomatologii

Doc. MUDr. Jiří Šimek: Recenzní posudek.

Téma nepřiliš původní, ale v rámci stomatologie přijatelné. Název příliš široký, ale budiž, konkrétní, užší úkol autorky stanovuje teze.

Jen obtížně se ale v textu hledá nějaká jednotící linie. Dobrou pomocí nezkušeným autorům bývá právě teze a její obhajoba. Tento charakter ale práce nemá.

Mám několik konkrétních poznámek:

a) Abstrakt je pravděpodobně příliš dlouhý (neznám pravidla, ale je delší než je obvyklé)

b) Téze není teze:

„V oboru stomatologie by měli mít pacienti s vážnými celkovými onemocněními odlišnou hierarchii hodnot než běžná populace.“

Chci-li něco dokazovat, nemohu použít v tezi kondicionál („měli by“).

Že mají pacienti vážným onemocněním jiné hodnoty než ostatní populace, není třeba dokazovat, to ví každý.

c) Vůbec nerozumím, proč je zařazena první kapitola. Ani tomu, co chce autorka říci. Nevím, a z kapitoly se to nedozvím, jak souvisí historie stomatologie s tezí (hodnoty pacientů s vážným onemocněním). Současný stav vědomostí je zmíněn okrajově na konci kapitoly. Proč?

Dále: *„Fokální infekce v konservační stomatologii*

Prof. Dr. Fr. Bažant“

jde o text autorky, nebo prof. Bažanta?

Totéž: *„Profylaxe fokální infekce*

Prof. Dr. Kostečka“

„Publikace obsahuje důležité poučení ze zařazené habilitační přednášky K.Měšťana“

Tato věta se nepíše do bakalářských prací, natož pak doktorské. Že autor čerpá jen (!) z publikací, které obsahují „důležitá poučení“, se ve vědě a ve filosofii předpokládá.

d) Dikce kapitoly „Vztah lékař-pacient“ je z poloviny minulého století.

e) Kapitola „Informovaná dohoda“ je sice slušným souhrnem, ale autorka zřejmě nepochopila podstatu institutu informovaného souhlasu. Pokud chce oživovat „terapeutické privilegium“ ve smyslu práva lékaře neříci pacientovi pravdu, a myslí vážně poznámku *„ke škodě věci se u nás nediskutuje otázka terapeutického privilegia“* pak měla napsat dizertaci na toto téma. Osobně považuji terapeutické privilegium za přežitek z poloviny dvacátého století.

f) Kapitola *„FOKÁLNÍ ODONTOGENNÍ INFEKCE = FOI (metastatické oportunní infekce) A ETIKA VZTAHU LÉKAŘ-PACIENT“* je chaotická. Něco o infekcích, něco o transplantacích, cosí o zubním lékařství. Chybí jednotící idea této kapitoly.

g) Kap 4.1.d : Jak přišla autorka na to, že „*Etické hodnoty se v lékařství určují potřebami pacienta*“? (s. 45) a) kdo je to “se“, které určuje? b) samozřejmě hodnoty a potřeby spolu nějak souvisí, ale rozhodně ne tak, že jedno určuje druhé!!

Pak následuje celkem zajímavá debata o hodnotách dle Ozara a Sokola, jejich kritika od Veatche, jako trochu problematický rozhodčí je povoláno sledování kvality života nemocných. Na konci kapitoly bych čekal nějaké shrnutí, ale poslední odstavec je nic neříkající fráze.

h) Kap. 4.2. „Důsledky v praxi“:

V úvodu příklady, které nejsou dilematické, víme, že aktéři se měli zachovat jinak. Pokud lékař respektoval vůli poučeného pacienta a pacient zemřel, je eticky všechno v pořádku. Nerozumím, proč je uvedena taková kazuistika.

Indikace trhání zubů u vážně nemocných je jistě vážný problém, ale ne etický, nýbrž odborný. Zde to nemá co dělat.

i) 32 stran poslední kapitoly je věnováno spravedlnosti z různých hledisek. Marně hledám jakékoliv vysvětlení, jak to souvisí s tezí (hodnoty vážně nemocných).

Kapitola je v podstatě referátem o čtyřech významných publikacích, první žel z r. 1994, druhá z r. 1995, tedy obě trochu zastaralé. Je pravda, že jde o texty nadčasové, proto samo o sobě není chyba z nich vycházet, ale v posledních dvaceti letech se toho v etice dost událo, je pak potřeba alespoň zmínit reflexe těchto autorů ve filosofické literatuře, a těch je skutečně hodně.

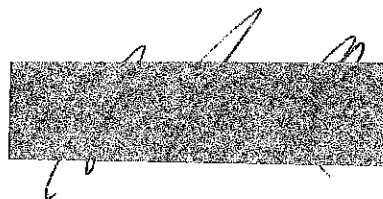
j) Shrnutí je chaotické, obsahuje vedle sebe položená tvrzení bez jejich vzájemné provázanosti.

k) Závěr se vůbec nepokouší vysvětlit, jak autorka obhájila svou tezi. Jde opět jen o snůšku frází.

l) V příloze je citován zákon, který již pár let neplatí.

m) V literatuře je 68 citací, z nich 21 vyšlo před rokem 2000. Nejsem si jist, zda autorka splnila formální požadavky na citace.

V předložené podobě nevidím možnost práci obhájit.

V Praze dne 20.3.2014.

Doc. MUDr. Jiří Šimek, CSc.